

श्रमिकलाई नछोएको श्रमिक दिवस

अवैध भर्ना शुल्क तिर्दै र उचित श्रम सुरक्षाबिना हजारौं नेपाली युवाहरु खाडी देशहरु, मलेसिया र अन्य मुलुकहरुमा कठिन र जोखिमपूर्ण कामका लागि रोजगारीमा रहेका छन्

एमनेस्टी इन्टरनेसनल

दिवाकर अधिकारी/मध्यान्ह
काठमाडौं, १७ वैशाख ।

आज १ मे अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस । श्रमिकहरुले आफूले प्राप्त गरेको अधिकारको समीक्षा गर्ने र थप अधिकारका लागि प्रयास गर्न प्रण गर्ने दिन । '८ घन्टा काम, ८ घन्टा मनोरञ्जन र ८ घन्टा आराम' भन्ने नारासहित सन् १८८६ मा अमेरिकाको सिकागोबाट सुरु भएको मजदुर आन्दोलनको सम्झनामा विश्वभर अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस मनाइरहेका नेपाली श्रमिकहरुको अवस्था कस्तो छ त ?

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा ३३ ले रोजगारीको हक र धारा ३४ ले श्रमको हक सुनिश्चित गरेको छ । अर्थात्, प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको हक संवैधानिक रूपमा प्राप्त छ । तर, यसको कार्यान्वयन पक्ष अत्यन्त फितलो छ ।

सरकारले देशभित्रै पर्याप्त रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्न सकेको छैन । परिणाममा नेपालका लाखौं युवा-युवती विदेशी भूमिमा विदेशीका लागि आफ्नो श्रम र पसिना खर्चन बाध्य छन् । विदेशमा रहेका नेपाली श्रमिकको अवस्था कस्तो छ त ?

एमनेस्टी इन्टरनेसनलका अनुसार विदेशमा नेपाली कामदार हरूको मानवअधिकारको अवस्था सन्तोषजनक छैन । नेपालबाट जाँदादेखि नै उनीहरुमाथि शोषण हुने गरेको छ ।

अवैध भर्ना शुल्क तिर्दै र उचित श्रम सुरक्षाबिना हजारौं नेपाली युवाहरु खाडी देशहरु, मलेसिया र अन्य मुलुकहरुमा कठिन र जोखिमपूर्ण कामका लागि रोजगारीमा >>> पृष्ठ २ मा

सरकार-शिक्षक ९ बुँदे सहमति

ऐन जारी नभए पुनः आन्दोलन गर्ने चेतावनी

- १५ असारभित्र शिक्षा ऐन
- सहमति कार्यान्वयन गर्न ८ अर्ब रुपैयाँ लाग्ने
- शिक्षक-कर्मचारीलाई स्वास्थ्य उपचारमा छुट

अस्मिता बम/मध्यान्ह
काठमाडौं, १७ वैशाख ।

सरकार र आन्दोलनरत नेपाल शिक्षक महासंघबीच ९ बुँदे सहमति भएको छ । सहमतिसँगै सरकारले संसदको जारी वर्ष अधिवेशनबाटै शिक्षा ऐन पारित गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ ।

नेपाल शिक्षक महासंघसँग भएका सहमतिलाई ध्यानमा राख्दै शिक्षा विधेयकलाई चालू अधिवेशनको १५ असारभित्र प्रतिनिधिसभाबाट पारित गराउन आ-आफ्ना तहबाट सम्पूर्ण प्रयास गर्न प्रतिबद्धता जनाइएको छ ।

सहमतिलाई मन्त्रिपरिषदले स्वीकृत गरेसँगै २९ दिनदेखि शिक्षकहरुको सडक आन्दोलन पनि स्थगित भएको छ ।

सहमतिमा विद्यालय शिक्षा विधेयक असार १५ भित्र पारित गर्ने र शिक्षक-कर्मचारीका लागि स्वास्थ्य उपचारमा छुटको व्यवस्था गर्ने उल्लेख छ ।

यस्तै, सहमति अनुसार मन्त्रिपरिषदले शिक्षक, विद्यालय कर्मचारीलाई निजामती अस्पतालमा सहूलियतमा उपचारको व्यवस्था मिलाउने, राहतलगायत अस्थायी शिक्षकलाई विरामी विदा संचित गर्ने, सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने, गेड समायोजन गर्ने, बाल विकास शिक्षकलाई न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ । शिक्षा मन्त्रालयमा >>> पृष्ठ २ मा

यी हुन् सहमतिका ९ बुँदा

शिक्षकहरुको स्वास्थ्य उपचारका सम्बन्धमा काठमाडौंमा अवस्थित निजामती अस्पतालमा सम्पूर्ण शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीलाई सहूलियत उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने ।

अस्थायी प्रकृतिका शिक्षक-राहत, अस्थायी, साविक उमावि, सिकाइ अनुदान, प्राविधिक धार, विशेष शिक्षा र बाल विकास सहजकर्ताको विरामी विदा संचित हुने र सोचापतको रकम अवकाश भएका बखतमा एकमुष्ट प्राप्त गर्ने ।

प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको पारिश्रमिकका सम्बन्धमा नेपाल सरकारबाट तोकेबमोजिम व्यवस्था गर्ने ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ बाट स्थायी शिक्षकमध्ये प्रारम्भिक तृतीय, प्रारम्भिक द्वितीय, निम्नमाध्यमिक तृतीय र माध्यमिक प्रथम श्रेणीका शिक्षकहरुका लागि निजामती सरह गेड संख्या र रकम कायम गर्ने ।

स्थायी तथा अस्थायी प्रकृतिका कोटा (राहत, अस्थायी, करार साविक उमावि, प्राविधिक धार र विशेष शिक्षा)का सबै शिक्षकले प्रचलित कानूनबमोजिम दुर्गम भत्ता पाउने व्यवस्था गर्ने ।

सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत निजी स्रोतका शिक्षक तथा कर्मचारीहरुलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने नियमावलीमा व्यवस्था गर्ने ।

नेपाल सरकारको मर्यादाक्रम सूचीमा शिक्षकहरुलाई समावेश गर्ने ।

नेपाल शिक्षक महासंघको आन्दोलनका क्रममा घाइते भएका सम्पूर्ण शिक्षक, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी तथा पत्रकारहरुको सरकारी अस्पतालमा निःशुल्क उपचारको व्यवस्था गर्ने ।

निम्नमाध्यमिक तह प्रथम श्रेणीका शिक्षकको तलब तथा गेड माध्यमिक द्वितीय श्रेणीका शिक्षक सरह हुनेगरी कायम गर्ने ।

वैदेशिक रोजगार विधेय

सिन्डिकेटविरुद्ध सशक्त बन्ने संघको निर्णय
कठोर हुन श्रममन्त्री भण्डारीलाई प्रगतिशीलको आग्रह

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, १७ वैशाख ।

मलेसियाको रोजगारीमा हुनसक्ने सिन्डिकेटविरुद्ध सशक्त बन्ने वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरुको तयारी छ । नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघले बुधवार घटकसंस्थाका अध्यक्ष लगायतसँग छलफल गरी सिन्डिकेटविरुद्ध सशक्त बन्ने निर्णय गरेको संघका महासचिव महेशकुमार बस्नेतले जानकारी दिए ।

सबै घटक संस्थाले एकरूपता अनुसार सिन्डिकेटविरुद्ध विज्ञप्ति जारी गरेर खबरदारी

गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको भन्दै महासचिव बस्नेतले विरोधका स्वरूप बारेमा निरन्तर छलफल गर्नेसमेत सहमति भएको बताए ।

उता प्रगतिशील वैदेशिक रोजगार व्यवसायी मञ्च, नेपालले मलेसियालगायत वैदेशिक रोजगार क्षेत्रमा सिन्डिकेटको सुरुवात हुन नदिन श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्री शरतसिंह भण्डारीको ध्यानाकर्षण गराएको छ ।

मञ्चका अध्यक्ष जनक रावलको नेतृत्वमा बुधवार गएको प्रतिनिधिमण्डलले मन्त्री भण्डारीलाई ज्ञापनपत्र बुझाउँदै खासगरी मलेसियाको >>> पृष्ठ २ मा

भट्टराई विभागको नयाँ महानिर्देशक

काठमाडौं/मस- वैदेशिक रोजगार विभागको महानिर्देशकमा कमल भट्टराई नियुक्त भएका छन् । यसअघि विभागको महानिर्देशकमा नियुक्त भएका जीवलाल भुसाल जिम्मेवारी सम्हाल्न अनिवार्य देखिएपछि श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा विभागका

महानिर्देशक भट्टराईलाई विभाग पठाएको हो । नवनियुक्त महानिर्देशक भट्टराईले शुक्रवार वा आइतबार नै विभागमा पदबहाली गर्ने बताइएको छ । हाल विभागको उपमहानिर्देशकमा चन्द्रबहादुर शिवाकोटी र निर्देशकमा टीका ढकाल र उपेन्द्र पौडेल कार्यरत रहेका छन् ।

गभर्नर सिफारिस समितिमा महाप्रसाद

काठमाडौं/मस- सरकारले नेपाल राष्ट्र बैंकको गभर्नर सिफारिस समितिको सदस्यमा निवर्तमान गभर्नर महाप्रसाद अधिकारीलाई नियुक्त गर्ने निर्णय गरेको छ ।

पूर्वगभर्नर विजयनाथ भट्टराईले समितिको सदस्यबाट राजीनामा दिएपछि रिक्त रहेको सदस्यमा अधिकारीलाई बुधवार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले नियुक्त गरेको हो । १० वैशाखमा सदस्य भट्टराईले समितिप्राति असन्तुष्टि जनाउँदै राजीनामा दिएका थिए ।

उपप्रधानमन्त्री तथा अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलको अध्यक्षतामा गठित समितिका सदस्य पूर्वगभर्नर भट्टराईले राजीनामा दिएपछि गभर्नर छनोट समिति अपूर्ण बनेको थियो । १० चैतमा गभर्नर नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न मन्त्रिपरिषदले सिफारिस समिति गठन गरेको थियो । २४ चैतमा दोस्रो कार्यकाल सकेर गभर्नर अधिकारी राष्ट्र बैंकबाट बाहिरिएका थिए । अधिकारीको कार्यकाल सकिएपछि डेपुटी गभर्नर निलम ढुंगानाले कायममुकायम गभर्नरको जिम्मेवारी सम्हाले पनि उनी स्वयं आगामी गभर्नरको ढोढमा छन् । >>> पृष्ठ २ मा

फर्जी पत्र प्रकरण

रेशम ५ घन्टा कारागार नाउपा-जनमत एकता स्थगित

निमिष भन्ना/मध्यान्ह
काठमाडौं, १७ वैशाख ।

सर्वोच्च अदालतका एक कर्मचारीले गरेको हकतका कारण देशको राजनीति र न्यायालय तरंगित बन्न पुगेको छ ।

एक कर्मचारीले लेखेको पत्रका आधारमा पक्राउ परेका नागरिक उन्मुक्ति पार्टी (नाउपा)का संरक्षक रेशम चौधरी ५ घन्टा विनाकारण हिरासतमा बस्नुपरेपछि नेपाली राजनीति दिनभर तरंगित बन्यो ।

अदालतका नामबाट कारागार कार्यालय डिल्लीबजारलाई पत्र लेखेर चौधरीलाई थुनामा राख्न भनिएपछि प्रहरीले तत्कालै पक्राउ गर्‍यो । तर, सर्वोच्चको नामबाट जारी भएको पत्र अनधिकृत भएको ठहर भएपछि सर्वोच्चकै >>> पृष्ठ २ मा

सीके राउत
अध्यक्ष, जनमत पार्टी

हावो एकतालाई गाँड्ने षड्यन्त्रका रूपमा हेरेका छौं । २ वटा पार्टी मिलेर नयाँ हुन लाग्दा त्यसलाई गाँड्नेका लागि यो जाइएको हो

कसरी लेखियो पत्र ?

सर्वोच्च अदालतका अधिकृत महिमानसिंह विष्टले न्यायाधीशको आदेशावधि नै फैसलाकै भाषामा चौधरीलाई गिरफ्तार गर्न डिल्लीबजार कारागारलाई पत्र लेखे । चौधरीलाई आममाफीविरुद्धको रिट विचाराधीन रहे पनि उनलाई अहिले नै कारागार चलाउनु भनेर विष्टले पत्र लेखेका थिए ।

डिल्लीबजार कारागारलाई सम्बोधन गरेर लेखिएको पत्र बोकेर उनी आफैँ डिल्लीबजार कारागार पुगेका थिए । चौधरीलाई राष्ट्रपतिले >>> पृष्ठ २ मा

नेपाल भ्रमणमा आएका चौथाइवाले भेटघाटमा व्यस्त

काठमाडौँ/मस- भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का विदेश विभाग प्रमुख विजय चौथाइवालेले नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा र परराष्ट्र मन्त्री आरजु राणा देउवासँग भेटवार्ता गरेका छन् ।

नेपाल भ्रमणमा रहेका भाजपा विदेश विभाग प्रमुख चौथाइवाले बुधवार बुहानीलकण्ठ पुगेर सभापति देउवा र परराष्ट्र मन्त्री आरजुलाई संयुक्त रूपमा भेटवार्ता गरेका हुन् ।

भेटवार्तापछि परराष्ट्र मन्त्री राणाले नेपाल-भारत सम्बन्धका विभिन्न आयामहरूबारे समीक्षा र पुरानो साफेदारीलाई अफ सुदृढ पार्ने विषयमा छलफल केन्द्रित रहेको बताइन् ।

बुधवार नै भाजपा

विदेश विभाग प्रमुख चौथाइवाले सिंहदरबारमा गृहमन्त्री रमेश लेखकसँग भेटवार्ता गरेका थिए ।

गृहमन्त्री रमेश लेखकसँग भारतीय जनता पार्टीका विदेश विभाग प्रमुख विजय चौथाइवाले बुधवार भेटवार्ता गरेका छन् ।

भेटमा गृहमन्त्री लेखकले

नेपाल भ्रमणमा काठमाडौँ आएका भारतीय जनता पार्टीका विदेश विभाग प्रमुख चौथाइवालेले सिंहदरबारीस्थित गृह मन्त्रालय पुगेर गृहमन्त्री लेखकसँग भेटवार्ता गरेका हुन् ।

भेटमा गृहमन्त्री लेखकले

अभिकलाई...

छन्', सन् २०२४ मा आप्रवासी श्रमिकहरूको अधिकारबारे एमनेस्टी इन्टरनेसनलले आफ्नो प्रतिवेदनमा लेखेको छ ।

नेपालभित्रकै श्रमिक र आप्रवासी श्रमिकका विषयमा नीति निर्माण तहमा रहेकाहरू लामो समयदेखि छलफलमा छन् । संसदमा समेत यो विषय उठ्ने गरेको छ । तर, व्यवहारमा नेपाली श्रमिकमाथि र कामदारको हितमा धेरै काम गर्नुपर्ने संसदीय अध्ययनहरूले नै देखाउँछन् ।

यस अघि प्रतिनिधिसभाअन्तर्गतको उद्योग तथा वाणिज्य र श्रम तथा उपभोक्ता हित समितिले खाडी मुलुकमा रहेका नेपाली कामदारहरूको अवस्थाको तथ्यान्वयन गरेका थिए । १२ दिनसम्म खाडी मुलुकमा रहेर गरेको अध्ययनबाट फर्किएपछि उनीहरूले अध्ययनका क्रममा देखिएका दृश्य समितिको बैठकमा विम्विड गरेका थिए ।

उनीहरूका अनुसार संयुक्त अरब इमिरेट्स (यूएई)को अजमान सिटीमा एउटा एरिया छ, जहाँ बंगलादेशी, अफ्रिकी र नेपाली घरलु कामदार आपूर्ति गर्ने एजेन्सीहरू छन् । एजेन्सीमा ग्राहक आउँछन्, युवक-युवती हेर्छन्, छान्छन् र मनपरेकालाई लैजान मोलमोलाई गर्छन् ।

कुनै पशुको खरिद-विक्री गरेकै लाग्ने यो दृश्य अजमान सिटीमा मान्छेले हकमा देख्न सकिन्छ, जहाँ १ जनाको ५ लाखदेखि ६ लाख रूपैयाँमा लैजाने विषयमा बार्गेनिङ हुन्छ ।

कामदार लैजाने दलालले प्रतियुक्ति नेपाली डेढ लाखदेखि २ लाखसम्म कायमसमाउँछन् । यस्तो कार्य यति कडा हुन्छ कि उक्त एरियाका एजेन्सीहरूले कामदार कांरो बारमा निकै सतर्कता अपनाउँछन् ।

वास्तविक ग्राहक हो भनेर विश्वस्त नभई कार्यालयमा बोलाउँदैनन् । बाहिर पनि सीसीटीवी निगरानीका साथै वाउन्सर परिचायित हुन्छन् । कसैले फोटो, भिडियो खिचे वाउन्सरहरू लगाएर डिटल्ट गराउँछन् ।

संसदीय समितिको प्रतिवेदनअनुसार मध्यम तथा अर्धशिक्षित परिवारका श्रमिकहरू मलेसिया, साउदी अरब, कतार, कुवेत, यूएई पुग्ने गरेका छन् । यी देशहरूको भाषा, धर्म, संस्कृति, रीति-रिवाज, चालचलन तथा शासन व्यवस्था एकै प्रकारको छ । सबै मुलुकहरूमा इस्लामिक धर्मअनुसारको कानुनी व्यवस्था छ ।

तर, साउदी अरबमा अत्यन्त कठोर पुरातनपन्थी कानून रहेकाले त्यहाँका कतिपय नेपाली श्रमिकको अवस्था अन्य मुलुकमा भन्दा धेरै दयनीय छ ।

संसदीय समितिको अध्ययन प्रतिवेदनअनुसार नेपाल सरकारले रोक्दासोक्दै अवैध बाटोबाट जानेहरूमा सम्बन्धित देशको भाषा, चालचलन, ट्राफिक नियम जस्ता सामान्य विषयमा समेत जान नहुँदा बहूता समस्या भोग्ने गरेका छन् । प्रतिवेदनमा भनिएको छ, 'अधिकांश घरलु श्रमिक कुन ठाउँमा छु भनेरसमेत बताउन नसक्ने

अवस्थामा भएकाले दूतावासबाट उद्धार गरेर ल्याउन पनि कठिनाइ भएको पाइयो ।'

साउदीमा घरलुवाहेक निर्माण तथा उद्योग क्षेत्रमा धेरै नेपाली कामदार छन् । प्रतिवेदनअनुसार उनीहरू पनि समस्यामा छन् । 'एउटै कोठामा धेरै श्रमिकहरू राख्ने, स्वस्थ र वातावरणमैत्री कोठा नहुने, खानपिनको राम्रो प्रबन्ध नहुने, पर्याप्त आराम गर्न नदिने, सानो कमजोरीमा ठूलो सजाय दिनेजस्ता समस्या रहेका पाइयो', प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

नेपालले श्रमिक दिवस मनाइरहेँदा स्वदेशभित्रै रोजगारीको अवसर सिर्जनामा जोड दिनुपर्ने, विदेशमा रोजगारीमा जानेका लागि मर्यादित व्यवहार र वातावरणका निम्ति राज्यले पहल लिनुपर्ने, तब मात्र श्रमिक दिवस मनाउनुको सार्थकता भत्किले सरोकारवालाहरू बताउँछन् ।

सरकार...

बुधवार राति आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा शिक्षामन्त्री रघुजी पन्तले सहमति कार्यान्वयनका लागि सरकारलाई ८ अबै रूपैयाँ थप दायित्व पर्ने जानकारी दिए । यो रकम शिक्षकको सेवा सुविधामा खर्च गरिने छ ।

'प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सहमति प्रक्रियामा निरन्तर चासो र निर्देशन दिएर सहयोग गर्नुभयो', मन्त्री पन्तले भने । सहमति कार्यान्वयनको प्रगति र शिक्षा ऐनको मस्यौदा निर्माणमा सबै पक्षको सहकार्य आवश्यक रहेको शिक्षामन्त्री पन्तले बताए ।

सहमति भएका विषयहरू

मन्त्रिपरिषदबाट पारित भएपछि

शिक्षकहरूका आन्दोलनका

कार्यक्रम फिर्ता भएको शिक्षामन्त्री

पन्तले जानकारी दिए ।

शिक्षक महासंघका अध्यक्ष लक्ष्मीकिशोर सुवेदीले पनि बिहीवारदेखि सडक आन्दोलन नहुने बताए ।

विगत २९ दिनदेखि काठमाडौँमा जारी शिक्षक आन्दोलनले विद्यार्थीको पठनपाठन प्रभावित भएको थियो । सहमतिपछि, बिहीवारदेखि देशभरका सामुदायिक विद्यालयमा पठनपाठन हुने छ ।

सरकारसँग सहमति भएपछि शिक्षक महासंघले विज्ञप्ति जारी गर्दै संसद्को शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिका सभापति र सतापक्षका प्रमुख सचेतकहरूले नयाँ विद्यालय शिक्षा ऐन १५ असारभित्र प्रतिनिधिसभाबाट पारित गर्ने लिखित प्रतिवद्धता व्यक्त गरेपछि आन्दोलन स्थगित गरिएको जनाएको छ ।

सरकारसँग भएका सहमति र मन्त्रिपरिषदबाट निर्णय भइसकेका केही मागहरू कार्यान्वयन हुने प्रतिवद्धताअनुसार बुधवारको मितिबाट लागू हुनेगरी सबै आन्दोलनका कार्यक्रम स्थगित गरिएको महासंघले स्पष्ट पारेको छ ।

'संसदीय उपसमितिले विधेयक उपर दफाबार छलफल गरी निरन्तर काम गरिरहेको अवस्था छ । यसै सन्दर्भमा महासंघसँग भएका सहमति/समझदारीलाई ध्यानमा राख्दै यो विधेयकलाई

चा्लु अधिवेशनको १५ असारभित्र प्रतिनिधिसभाबाट पारित गराउन आ-आफ्नो तहबाट सम्पूर्ण प्रयास गर्न हामी प्रतिवद्ध रहेका छौँ', सहमतिपत्रमा भनिएको छ ।

प्रतिवद्धता पत्रमा नेपाली कांग्रेसका प्रमुख सचेतक श्यामकुमार धिमिरे, एमालेका मुख्य सचेतक महेश बत्तौल र शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिका सभापति अम्मरबहादुर थापाले हस्ताक्षर गरेका छन् ।

महासंघले विद्यालय भर्ना, नियमित कक्षा संचालन तथा परीक्षासम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य यथाशीघ्र पुनः सुरु गर्न सबैलाई अनुरोध गरेको छ । तथापि, तोकिएको समयमा विद्यालय शिक्षा ऐन जारी नभए आन्दोलन पुनः तीव्र बनाइने चेतावनी पनि महासंघले दिएको छ ।

विगतमा भएको सहमतिअनुसार विद्यालय शिक्षा ऐन जारी हुनुपर्ने माग राख्दै २० चैतदेखि महासंघले काठमाडौँ केन्द्रित सडक आन्दोलन गर्दै आएको छ ।

कक्षा १२ को परीक्षा २१ वैशाखदेखि नै

सरकार र नेपाल शिक्षक महासंघबीच भएको वार्तामा कक्षा १२ को परीक्षा २१ वैशाखदेखि नै गराउने सहमति भएको छ । बुधवार सिंहदरबारमा भएको वार्तामा शिक्षामन्त्री पन्तसहित महासंघका पदाधिकारीहरू सहभागी थिए ।

'सरकार र नेपाल शिक्षक महासंघबीच भएको वार्तामा कक्षा १२ को परीक्षा २१ वैशाखदेखि नै गराउने सहमति भएको छ', शिक्षा मन्त्रालयका प्रवक्ता शिवकुमार सापकोटाले भने ।

११ वैशाखदेखि सुरु हुने त्यो भएको कक्षा १२ को परीक्षा शिक्षक आन्दोलनकै कारण सारिएको थियो ।

सिन्डिकेटविरुद्ध...

रोजगारी खुला भएको अहिलेको अवस्थामा २५ वटा म्यानपावर कम्पनीलाई मात्रै कामदार पठाउने व्यवस्था गरेको चर्चाले व्यवसायी त्रसित बनिरहेको भन्दै जुनसुकै नाममा हुने सिन्डिकेटका विरुद्ध मन्त्रालय उभिरुपर्ने माग गरेको छ ।

संख्या सयको समस्या समाधानका लागि मन्त्री भण्डारीले खेलेको भूमिका अत्यन्तै सकारात्मक रहेको उल्लेख गर्दै मन्त्रले सिन्डिकेटका विरुद्ध पनि सोहीअनुसारको भूमिका व्यवसायीले अपेक्षा गरेको बताएको छ । मन्त्रका अध्यक्ष रावलले बजारमा मलेसिया सिन्डिकेटको सन्दर्भ जोडेर अनेकौँ खालका समाचार आएकाले मन्त्रालयको तहबाट व्यवसायीहरूलाई आश्वस्त पार्नुपर्ने अवस्था रहेको उल्लेख गरे ।

श्रम मन्त्रालयले गत फागुन तेस्रो हप्ता एक विज्ञापितमार्फत मलेसिया कामदार पठाउन कुनै निश्चित व्यवसायीलाई लाभ पुग्ने गरी हाल कुनैपनि निर्णय नभएको र भविष्यमा पनि नहुने बताएको थियो । उक्त विज्ञप्ति स्मरण गर्दै मन्त्री भण्डारीले

निश्चित म्यानपावर कम्पनीहरूको समूहलाई मात्रै अनुमति दिन चलखेल भइरहेको समाचार आधारहीन रहेको बताए ।

उनले भने, 'नेपाल सरकारले विगत लामो समयदेखि खुला पारदर्शी र भेदभावरहित भर्ना प्रक्रिया अवलम्बन गरेको छ । मलेसियासँगको श्रम समझदारीमा पनि सोही विषय स्पष्ट गरिएको छ । हुक्क हुनुहोस्, मलेसियामा कामदार पठाउन कुनै निश्चित व्यवसायीलाई लाभ हुने गरी कुनै निर्णय गरेको पनि छैन, गर्ने पनि छैन । आधारहीन विषयको पछि नलाग्ने व्यवसायीहरूलाई मेरो अनुरोध छ ।'

मन्त्रका अध्यक्ष रावलले वैदेशिक रोजगार सूचना व्यवस्थापन पणाली (फेमिस)मा दोहोरिरहेका समस्या तत्काल समाधान नहुँदा विपन्न अवस्थामा रहेका कामदार आर्थिक मारमा परेको विषयमा पनि मन्त्री भण्डारीको ध्यानाकर्षण गराएको बताए । त्यस्तै मन्त्रले मागपत्र प्रमाणीकरणमा सहजीकरण गर्नुपर्ने, सेवा शुल्क व्यवस्थापन गर्नुपर्ने लगायतका विषयमा ध्यानाकर्षण गराएको छ । मन्त्री भण्डारीले मागपत्र प्रमाणीकरणको विषय एक महिनामा टुंगो लगाउने प्रतिवद्धता जनाए ।

मन्त्रको प्रतिनिधिमण्डलमा नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका निवर्तमान अध्यक्ष राजेन्द्र भण्डारी, मन्त्रका वरिष्ठ उपाध्यक्ष डिकबहादुर खत्री (कुमार), महासचिव मिलन कट्टेल, सचिव मदन पौडेल, कोषाध्यक्ष शिवहरि मैनाली, कार्यसमिति सदस्य रोहन पौडेल, सुकबहादुर लामा (बसन्त) लगायतका व्यवसायीहरूको सहभागिता रहेको थियो । मन्त्रले सिन्डिकेटका सबै स्वरूपहरू अन्त्य भएको सुनिश्चित नभएसम्म खबरदारी जारी राख्ने बताएको छ ।

गभर्नर...

सिफारिस समितिले गभर्नर नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्दा आर्थिक, मौद्रिक, बैकिङ, वित्तीय, वाणिज्य, व्यवस्थापन तथा वाणिज्य कानून क्षेत्रका लब्धप्रतिष्ठित व्याक्ति तथा डेपुटी गभर्नरहरूमध्यबाट ३ जनाको नाम सरकारलाई पठाउने छ ।

३ जनामध्ये १ जनालाई मन्त्रिपरिषद्ले गभर्नर पदमा नियुक्त गर्ने व्यवस्था छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक ऐनअनुसार गभर्नरको समय सकिनु १ महिनाअघि नै नयाँ गभर्नर छनौट गर्नुपर्ने भए पनि अधिकारी गभर्नरबाट बाहिरिएका १ महिना हुन लाग्दासमेत राष्ट्र बैंकले नयाँ गभर्नर प्राप्त गर्न सकेको छैन ।

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८.०९.११ मा दर्ता भएको **प्रा.नि. नं. १०७४१९ को जे. एम. एल. नेपाल प्रा. नि.** को मिति २०८२/०१/०२ गतेमा सम्पन्न वित्तीय बैठकको निर्णय बमोजिम कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वीकृत बारीकी लिब्रिकडेनगमा लैजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिब्रिकडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।

लिब्रिकडेटर: शेर बहादुर रोकावा, इजानतपत्र नं. २८७, फोन नं. ८४२५११६३/७७३

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८.०९.११ मा दर्ता भएको **प्रा.नि. नं. १०७८०७ को अर्ब सागरबन्ध सलुवन प्रा.नि.** को मिति २०८२/०१/०२ गतेमा सम्पन्न वित्तीय बैठकको निर्णय बमोजिम कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वीकृत बारीकी लिब्रिकडेनगमा लैजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिब्रिकडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।

लिब्रिकडेटर: शेर बहादुर रोकावा, इजानतपत्र नं. २८७, फोन नं. ८४२५११६३/७७३

रेशम ...

अर्को पत्रका आधारमा बुधवार साँफ चौधरी रिहा भए ।

बुधवार विहान पूर्वनिर्धारित कार्यक्रमअनुसार नेपाल प्रज्ञाप्रतिष्ठानमा नाउपा र जनमत पार्टीको एकता घोषणासभा थियो । कार्यक्रममा सहभागी हुन प्रज्ञा भवन पुगेका उनी त्यहीँबाट पक्राउ परेका थिए ।

५ घण्टामा भएका नाटकीय घटनाक्रमबीच चौधरी अन्ततः रिहा भएका छन् । अनधिकृत पत्र लेखेर रेशमलाई थुनामा पुर्‍याउने अदालतका शाखा अधिकृत महिमानसिंह विष्टलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

अनपेक्षित घटनाक्रमका कारण जनमत र नाउपाको एकता घोषणासभा पनि स्थगित भएको छ ।

कसरी...

दिएको आममाफी अपराधको राजनीतीकरण भएको बेहोरा उक्त पत्रमा थियो ।

पत्र पाएपछि सादा पोसाकमा खटिएका प्रहरीले चौधरीलाई प्रज्ञा भवनमै पुगेर पक्राउ गरेका थिए ।

सर्वोच्चको आदेश कार्यान्वयन गर्न भन्दै चौधरीलाई पक्राउ गरी डिल्लीबजार कारागारमा लगिएको थियो । प्रहरी अधिकारीहरूले राष्ट्रपतिले दिएको आममाफी सर्वोच्चले उल्ट्याएको बताएका थिए ।

२०७२ भदौमा टीकापुरमा भएको घटनाका कारण चौधरीलाई अदालतले जन्मकैदको फैसला सुनाएको थियो । तर, १५ जेठ २०८० मा गणतन्त्र दिवसको अवसरमा सरकारले दिएको

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८.०८.१० मा दर्ता भएको **प्रा.नि. नं. १०७४१९ को जे. एम. एल. नेपाल प्रा. नि.** को मिति २०८२/०१/०२ गतेमा सम्पन्न वित्तीय बैठकको निर्णय बमोजिम कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वीकृत बारीकी लिब्रिकडेनगमा लैजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिब्रिकडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।

लिब्रिकडेटर: शेर बहादुर रोकावा, इजानतपत्र नं. २८७, फोन नं. ८४२५११६३/७७३

हकदावी सम्बन्धी ३५ दिने सूचना

कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम मिति २०७८.०९.११ मा दर्ता भएको **प्रा.नि. नं. १०७८०७ को अर्ब सागरबन्ध सलुवन प्रा.नि.** को मिति २०८२/०१/०२ गतेमा सम्पन्न वित्तीय बैठकको निर्णय बमोजिम कम्पनी ऐन २०६३ को दफा १२६ बमोजिम स्वीकृत बारीकी लिब्रिकडेनगमा लैजाने निर्णय गरेकोले यस कम्पनीसँग कोही कसैलाई कुनै किसिमको लेनदेन बाँकी बक्यौता रहेको भए यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्रमा निम्न लिखित लिब्रिकडेटरको कार्यालयमा हकदावी गर्न सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना जारी गरिएको छ ।

लिब्रिकडेटर: शेर बहादुर रोकावा, इजानतपत्र नं. २८७, फोन नं. ८४२५११६३/७७३

मधेश बालिका सम्मेलन सुरु

जनकपुर भाम / मस- जनकपुरधाममा मधेश बालिका सम्मेलन सुरु भएको छ । 'सक्षम बालिका, समृद्ध मधेश' नाराका साथ २ दिन सम्मेलन बुधवारदेखि सुरु भएको हो ।

सम्मेलनमा मधेशका ८ जिल्लाका करिब ६० जना बालिकाको सहभागिता छ । सम्मेलनले मधेशका बालिकाले भोग्दै आएका बालविवाह, भारी विवाह, दहेज र विभेदलाई चिर्न कार्यदिशा तय गर्नेछ ।

सम्मेलनको उद्घाटन गर्दै मधेश प्रदेशका खेलकुद तथा समाजकल्याणमन्त्री प्रमोद जयसवालले बालिका संरक्षणका लागि प्रदेश सरकार चुप लागेर नबसेको बताए ।

उनले बालिकाको अधिकार र हकहितका लागि प्रदेश सरकारले बालिका संरक्षण ऐन ल्याएको र

त्यसलाई नै टेकेर बेटी जिन्दवाद कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न लागेको बताए ।

प्रदेश सांसद एवं बालबालिका समितिको सभापति रुपा यादवले विवाह गर्ने उमेर १८ वर्षमा फार्ने बहसको औचित्य नरहेको बताइन् । '१८ वर्ष विवाहका लागि तोकनु राम्रो होइन,' उनले भनिन्, 'विवाहका लागि मात्र छोरी जन्मिएको भाष्य हटाउनुपर्छ ।'

उनले भनिन्, 'विवाहको उमेर २० वर्ष तोकिएपनि कसै उमेरमा भारी विवाह गर्न चलन बढेको

छ । जुन दुःख हो ।'

धनुषाकी बालिका प्रतिमा यादवले सानै उमेरदेखि नै विवाह गर्ने दबावमा मधेशका बालिका रहेको बताइन् । उनले विवाह २० वर्ष नपुगी गर्न नहुने बताइन् ।

खेलकुद तथा समाजकल्याण मन्त्रालयको समन्वयमा बाल विवाहविरुद्ध प्रदेशस्तरीय सञ्जालले आ्यो जना गरेको बालिका सम्मेलनमा धनुषाका बालबालिकाले बाल विवाह, भारी विवाह, दहेज र विभेदविरुद्ध 'इज्जोत' नाटक प्रदर्शन गरेका थिए ।

आममाफीका आधारमा उनी डिल्लीबजार कारागारबाट रिहा भएका थिए ।

तर, चौधरी पक्राउको अन्त्य

एकैछिनमा उद्घाटित भयो ।

सर्वोच्च अदालतको प्रशासनले

नै इजलासबाट आएको फैसला

शैलीमा पत्र लेखेर प्रहरीलाई

दिएपछि चौधरी पक्राउ परेका

खुल्यो ।

सर्वोच्च अदालतको मुद्दा तथा

रिट महाशाखाका शाखा अधिकृत

महिमानसिंह विष्टले राष्ट्रपति

रामचन्द्र पौडेलबाट यसअघि

भएको आममाफीको निर्णय नै

अनधिकृत रूपमा उल्ट्याइदिएका

तथ्य खुल्यो ।

विष्टद्वारा जारी पत्र अनधिकृत

रहेको भन्दै अदालतले स्पष्ट

पायो । अदालतले पत्र काट्ने

शाखा अधिकृत विष्टलाई

कानूनबमोजिमको कारवाही

प्रक्रिया सुरु भएको विज्ञप्ति

नै जारी गर्‍यो ।

उभर्दा २०७२ मा

थरूहट आन्दोलनका क्रममा

प्रदर्शनकारीद्वारा ५ जना प्रहरी,

२ जना सशस्त्र प्रहरी र १ बालक

गरी ८ जनाको हत्या भएको

थियो ।

सर्वोच्चका सहायक प्रवक्ता

निराजन पाण्डेका अनुसार विष्टले

जारी गरेको पत्र सर्वोच्चको

आधिकारिक थिएन । पत्र उनको

व्यक्तिगत निर्णयका आधारमा

जारी भएको उनले बताए ।

अदालतले पत्र काट्ने शाखा

अधिकृत विष्टलाई कानूनबमोजिम

कारवाही प्रक्रिया सुरु भएको

पनि जनाएको छ । सो पत्रलाई

अनधिकृत ठहर गर्दै अदालतले

कारागार कार्यालयलाई पत्र

कार्यान्वयन नगर्न स्पष्ट निर्देशन

दिएको थियो ।

सो पत्र पठाउने सम्बन्धित

अधिकृतलाई हालै प्रचलित

कानूनअनुसार कारवाही प्रक्रिया

अगाडि बढाइएको अदालतका

प्रवक्ता तथा सहरजिप्पार अच्युत

कुईकेलेले जारी गरेको विज्ञप्तिमा

उल

‘एक घर, एक धारा’
पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्न
सरकारको ध्यानाकर्षण

काठमाडौँ/मस- संघीय संसदको राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति र वायित्वको कार्यान्वयन अनुगमन तथा मूल्यांकन समितिले पूर्वाधार विकास तथा पर्यटन उद्योगलाई पर्यावरणमैत्री हुनेगरी नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्न सरकारलाई सुझाव दिएको छ। बुधवार सिंहदरबारमा बसेको समिति बैठकले यस्तो सुझाव दिएको हो।

बैठकले विदेशी पर्यटनलाई नेपाल भ्रमण गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्न समेत सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको छ। बैठकले अगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा कम्तीमा कुनै दुई वा तीन कृषि बालीमा आत्मनिर्भर हुनेगरी ठोस नीति तथा कार्यक्रमको घोषणा गर्न सुझाव दिएको छ।

बैठकले कृषि उपजको आयात कम गर्दै लैजाने करमाफत स्वदेशी कृषि उपजलाई संरक्षण दिई कृषि उपजको निर्यातमा जोड दिनसमेत सुझाव दिएको छ। बैठकले शुद्ध र पर्याप्त पिउने पानी (एक घर एक धारा कार्यक्रम)को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्न समेत सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको छ।

बैठकले अगामी आर्थिक वर्षमा जलविद्युत आयोजनालाई पूर्ण प्राथमिकता दिई वृद्धिगण्डकी, तमोर, उत्तरगंगा, कर्णाली, पश्चिम सेतीजस्ता आयोजनाको निर्माण निर्धारित समयसीमाभित्र सम्पन्न गर्ने कार्यतालिका बनाएर अगाडि बढ्न समेत सरकारको ध्यानाकर्षण गराएको छ।

त्यस्तै संविधानले व्यवस्था गरेको शिक्षासम्बन्धी मौलिक हकको कार्यान्वयन गर्न शिक्षा नीतिमा आवश्यक सुधार गरी वैज्ञानिक, व्यवहारिक, सीपमुलक एवं रोजगारमुलक बनाउन सुझाव दिएको छ। बुधवारको समिति बैठकमा नेपालको संविधानको धारा ५३ बमोजिम नेपाल सरकारले संघीय संसदमा पेश गरेको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को सरकारको वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धमा छलफल भएको हो।

‘सगरमाथा संवाद हरेक
नेपालीको गौरवशाली कार्यक्रम’

काठमाडौँ/मस- वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. राजेन्द्रप्रसाद मिश्रले सगरमाथा संवादलाई हरेक नेपालीको गौरवशाली कार्यक्रमका रूपमा लिनुपर्ने बताएका छन्। बुधवार काठमाडौँमा आयोजित ‘जलवायु परिवर्तन, सगरमाथा संवाद र मिडियाको भूमिका’ विषयमा आयोजित कार्यक्रममा उनले यस्तो बताएका हुन्। उनले सगरमाथा संवादलाई आगामी पुस्ताले गर्व गर्नसक्ने अवस्थामा स्थापित गराउनुपर्ने बताए।

उनले जलवायु परिवर्तनका विषयमा विश्वको सबैभन्दा उच्च स्थानबाट प्रवाह गरिने सन्देशका रूपमा सगरमाथा संवादलाई अगाडि बढाउनुपर्ने बताए। उनले जलवायु परिवर्तनका बारेमा हिमालदेखि समुन्द्रसम्मको सन्देश विश्वलाई दिनसक्ने गरी सबै प्रकारका सञ्चारमाध्यमले विशेष भूमिका खेल्नुपर्नेमा जोड दिए। उनले जलवायु परिवर्तनका असर र त्यसबाट बच्ने उपायसहितका लेख, तस्बिर, भिडियोलगायतका सामग्री प्रचारप्रसार गर्न आग्रह गरे।

प्रेस काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष बालकृष्ण वस्नेतले जलवायु परिवर्तनको मुद्दा नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा उठाउने मुख्य मुद्दा भएको बताए। उनले काउन्सिलले सञ्चालन गरिरहेको अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरूमा जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी विषय थप गर्ने बताए। उनले पत्रकारले

रचनात्मक पत्रकारिताको माध्यमबाट सरकारलाई सुझाव दिनुपर्ने बताए। प्रेस काउन्सिलले जलवायु परिवर्तन तथा विकास मुद्दाहरूका सामग्री समाचार कक्षमा उपलब्ध गराउने प्रयास गर्ने उनको भनाइ छ।

उनले भने, ‘यो जलवायुको मुद्दा नै अहिले नेपालले उठाउन सक्ने र अन्तर्राष्ट्रिय फोरमहरूमा संयुक्त राष्ट्रसंघसहित अन्तर्राष्ट्रिय फोरमहरूमा लाने सबैभन्दा प्रमुख मुद्दा भएको हुनाले यसमा हामीले राज्यलाई दिनुपर्ने सुझाव र भिडियोको तर्फबाट गर्नुपर्ने काममा हामी तयार हुनुपर्छ। जलवायुको मुद्दा जस्तै यस्ता थप विषयहरू छन् जुन रचनात्मक पत्रकारिताभित्र पर्छन्। हामीले निर्णय

गरौं काउन्सिलले गर्दै आएको काममा अबको हाम्रो अभिमुखिकरण कक्षा हुन्छ तालिम, आचारसंहितामै पनि थप कन्टेन्ट जोड्न सक्छौं। त्यसमा यस्ता विकासका मुद्दाहरू,समृद्धिका मुद्दाहरू र जलवायु परिवर्तनका विषयहरूलाई उठाउनु पर्छ। कतिपय न्युज रूपमा हामी न्युज रूपमा गएर यस्ता कन्टेन्टहरू दिनुपर्छ आएका छौं।’ पत्रकार एवं वातावरण अभियन्ता रमेश भुसालले जलवायु परिवर्तनले ल्याएको समस्यासँग सामना गरेर नेपालले फरक खालको विकास गर्न सक्ने बताए। उनले पृथ्वीको इतिहासमा मान्छेले विगतमा विभिन्न दुःख पीडा अनुभव गरेको आएको बताए। समस्या पाएपछि मान्छेले समाधान पनि

खोज्ने भएकाले विकासको मोडेलमा नेपालमा भएका स्रोतसाधनलाई प्रयोग गर्नुपर्ने बताए। उनले जलवायु परिवर्तन समस्या मात्रै नभई विकास गर्ने नयाँ अवसर पनि भएको भन्ने सन्देश नेपाली सञ्चारमाध्यमले दिनुपर्नेमा जोड दिए। अभियान्ता भुसालले जलवायु परिवर्तनको विषय वातावरणीय समस्या नभई राजनीतिक र आर्थिक समस्या भएको अर्थमा नेपाली सञ्चारमाध्यमहरूले बुझ्नुपर्नेमा जोड दिए। कार्यक्रममा वक्ताहरूले जलवायु परिवर्तनको मुद्दालाई नेपालले गहन रूपमा बुझ्नुपर्ने भएकाले सगरमाथा संवादमार्फत विश्वलाई विशेष सन्देश प्रवाह गर्नुपर्नेमा जोड दिएका छन्।

नमोबुद्ध पूर्ण खोप
सुनिश्चित
नगरपालिका

काभ्रेपलाञ्चोक/मस- काभ्रेपलाञ्चोकको नमोबुद्ध नगरपालिकालाई पूर्णखोप सुनिश्चित नगर घोषणा गरिएको छ। बुधवार नगरमा आयोजित एक कार्यक्रममा राष्ट्रिय खोप निर्देशिकाअनुसार सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी जन्मेदेखि १५ महिना र १६ देखि ५९ महिनामुनिका सम्पूर्ण बालबालिकालाई खोप लगाएकाले पूर्णखोप सुनिश्चितता नगरपालिका घोषणा गरिएको हो।

जिल्ला खोप समन्वय समितिका संयोजक एवं जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख दीपकुमार गौतम र नगरप्रमुख कुन्साङ लामाले पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना घोषणा गरे। सो अवसरमा गौतमले नगर प्रमुख लामालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितताको प्रमाणपत्र हस्तान्तरण गरे।

नगरप्रमुख लामाले भने, ‘नगरलाई पूर्णखोप सुनिश्चित बनाउन स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यरत सबै स्वास्थ्यकर्मीको योगदान अतुलनीय छ।’

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयका खोप अधिकृत पार्यमाण न्यौपानेले जिल्लाको १३ स्थानीय तहमध्ये नमोबुद्ध पूर्ण खोप सुनिश्चितता घोषणा गर्ने यस वर्षको पहिलो स्थानीय तह भएको बताए। यस वर्ष तोकिएका उमेर समूहका चार सय ७० बालबालिकालाई शतप्रतिशत खोप लगाएपछि पूर्ण खोप सुनिश्चित नगर घोषणा गरिएको जनाइएको छ।

नेपाल वन प्राविधिक संघ लुम्बिनीको अध्यक्षमा खड्का निर्वाचित

लुम्बिनी/मस- नेपाल वन प्राविधिक संघ लुम्बिनी प्रदेशको अध्यक्षमा डिभिजन वन कार्यालय अर्घाखाँचीमा कार्यरत वन अधिकृत केशर खड्का निर्वाचन निर्वाचित भएका छन्। प्रजातान्त्रिक वन प्राविधिक संघ डिफान लुम्बिनीको महासचिवसमेत रहेका खड्का नेपाली कांग्रेस निकट शुभेच्छुक संस्थाको तर्फबाट उम्मेदवार बनेका थिए। खड्काको उम्मेदवारीविरुद्ध कुनै संगठनले उम्मेदवारी दर्ता नगरेपछि उनको नेतृत्वमा नयाँ कार्यसमिति निर्वाचन निर्वाचित भएको हो।

संघको उपाध्यक्षमा सूर्यप्रसाद मैनाली, सचिवमा रोवर्ट महारा र अपुपा सिलवाल तथा

कोषाध्यक्षमा राघवचन्द्र प्रताप चौधरी निर्वाचित भएको निर्वाचन अधिकृत यज्ञमूर्ति खनालले जानकारी दिए। यस्तै कार्यसमितिको सदस्यहरूमा नवराज शाही, नवीन पाण्डे, भावना रिजाल, कविता गैरे, एजाज अन्सारी र कमला सुनार निर्वाचन निर्वाचित भएको खनालले बताए।

नेपाल वन प्राविधिक संघ लुम्बिनी प्रदेशमा १६ सय जना सरकारी कर्मचारीसहित ७ हजार बढी वन प्राविधिक मतदाता रहेका छन्। नेपाल संघीय संरचनामा गएपछि सबैभन्दा बढी इजिनिअरिङ एसोसिएसनमा सदस्य छन् भने लुम्बिनी प्रदेशमा वन प्राविधिक संघ नै प्रदेश समितिको निर्वाचन गर्ने पहिलो संस्था भएको

नवनिर्वाचित अध्यक्ष केशव खड्काले दावी गरे। खड्काले लुम्बिनी प्रदेशमा वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापनलाई थप सुदृढ बनाउने र यसबारे बहस पैरवी चलाउने काम प्राथमिकतामा रहेको बताए।

देशको ४५ प्रतिशतभन्दा बढी हिस्सा वन क्षेत्र हुँदाहुँदै काठ, दाउरा जंगलमै सडको र वार्षिक अबैध रूपैयाँको काठ विदेशबाट आयात गर्नुपर्ने विडम्वना भएकाले यसलाई रोक्न संघले भूमिका खेल्ने खड्काले बताए।

वन स्रोतको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि पर्याप्त मात्रामा दरबन्दी सिर्जना गरी वन व्यवस्थापन गर्न प्रदेश र स्थानीय सरकारसँग

छलफल गर्ने, प्रदेशका १०९ वटै स्थानीय तहमा वन प्राविधिकको दरबन्दी सिर्जना गर्न दबाव दिइने र वन प्राविधिकहरूको क्षमता विकासका लागि सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने कार्यसमितिको पहिलो काम हुने उनले बताए। रकुमपश्चिमका खड्कासँग लुम्बिनी प्रदेश वन मन्त्रालयको योजना शाखा प्रमुख हुँदै वन मन्त्रीहरूको निजी सचिव बनेर काम गरेको अनुभव छ। नेपाल निजामती कर्मचारी युनियनमा समेत अब्बल नेताको रूपमा स्थापित खड्का डिफानमा सबैभन्दा बढी लोकप्रिय र अनुशासित अब्बल अधिकृतको रूपमा परिचित छन्।

एकीकृत समाजवादीले प्रधानमन्त्रीलाई
बुझायो विभिन्न मागसहितको ज्ञापनपत्र

काठमाडौँ/मस- नेकपा एकीकृत समाजवादीले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई ज्ञापन पत्र बुझाएको छ। बुधवार प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा पुगेर पार्टीका अध्यक्ष माधवकुमार नेपालसहितका पदाधिकारीले प्रधानमन्त्री ओलीलाई विभिन्न मागसहितको पत्र बुझाएका हुन्। एकीकृत समाजवादीले अपमानपूर्ण इतिहासलाई बदल्न, राजनीतिका नालायकीबाट शिक्षा लिनु, बरालिएको राजनीतिलाई राष्ट्र निर्माणमा फर्काउन र लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई सुदृढ गर्दै समृद्ध र समाजवादका आधार तयार गर्ने एउटा सार्थक राजनीतिका लागि ढिलो भइसकेको पत्रमा उल्लेख गरेको छ।

यस्तै उक्त कारणले आजको राजनीतिक अस्थिरता, अन्याय, निराशा, उकुसमुकुस र आक्रोश उत्पन्न भएको समेत पत्रमा व्यक्त गरेको छ। पार्टीले समयको मागलाई दुर्लभ गरी ‘सुशासन र रोजगारी, समाजवादको तयारी’ नाराका साथ विभिन्न बुँदामा प्रस्ताव अगाडि सारेको हो।

एकीकृत समाजवादीले प्रधानमन्त्री ओलीसमक्ष बुझाएको पत्रमा कृषि, उद्योग, शिक्षा, स्वास्थ्य, सूचना प्रविधि, पूर्वाधार, सुशासन, सामाजिक, विदेश नीति, प्रवासी श्रमिक र गैर आवासीय नेपाली लगायतका शीर्षकमा विभिन्न माग राखिएको छ। यस्तै एकीकृत समाजवादी संविधान कार्यान्वयनको

पुनरावलोकन, रोजगारी र सुशासनका लागि राष्ट्रिय सम्मेलन आयोजना गर्नुपर्ने लगायतका माग राखेको छ।

शासकीय स्वरूप, संघीयता, निर्वाचन प्रणाली, मौलिक हकको कार्यान्वयनलगायत सबै क्षेत्रमा संविधान कार्यान्वयनका दश वर्षको पुनरावलोकन गरेर संविधानलाई अझ समृद्ध र जनमुखी बनाउने गरी संशोधन गर्नुपर्ने मागसमेत पार्टीले राखेको छ।

प्रधानमन्त्री ओलीलाई मागसहितको ज्ञापन पत्र बुझाएपछि पार्टीका उपाध्यक्ष प्रकाश ज्वालांले जनताहरू कुशासनको शीर्षमा पिल्सिएको भन्दै जतासुकै भ्रष्टाचार, घुसखोरी, अनियमितता र ढिलासुस्तीका कारण नागरिकले सास्ती भोग्नुपरेको बताए। उनले कुशासनले मानिसहरूलाई निकै धेरै यातना दिएको

बताउँदै कुशासनको जिज्ञरबाट नागरिकलाई मुक्त गर्नुपर्नेमा जोड दिए। उनले कुशासनको जाँतोमा किँचिएका जनताहरूलाई त्यसबाट मुक्त गर्न राज्य, सरकार र प्रधानमन्त्री संवेदनशील हुनुपर्ने बताउँदै जनतालाई सुशासन दिनुपर्ने बताए। उपाध्यक्ष ज्वालांले व्यापक रूपमा फैलिएको भ्रष्टाचारको जालोलाई तोडेर नागरिकलाई सुशासन, शान्ति र अमन चयनको अनुभूति गराउन आफ्नो तर्फबाट सरकारलाई सहयोग गर्ने जिकिर गरे।

मागपत्र बुझ्दै प्रधानमन्त्री ओलीले आगामी आर्थिक वर्षको नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको पूर्व सन्ध्यामा सुझावहरू प्राप्त भएकामा धन्यवाद दिँदै नीति तथा कार्यक्रमको अन्तिम तयारी भइसकेकाले बजेट

निर्माणका क्रममा यी सुझावलाई समेट्ने कोशिश गर्ने विश्वास दिलाए। प्रधानमन्त्री ओलीले प्रतिगामी र अतिवादी तत्वहरूका अवाञ्छित क्रियाकलाप भइरहेको सन्दर्भमा त्यस्ता क्रियाकलापको विरोध हुनुपर्नेमा जोड दिए।

प्रतिनिधिमण्डलमा अध्यक्ष नेपालका साथ वरिष्ठ नेता प्रवेश हमाल, वरिष्ठ उपाध्यक्ष राजेन्द्र पाण्डे, उपाध्यक्षहरू प्रकाश ज्वाला, डा गंगालाल तुलाधर, भानुभक्त जोशी, महासचिव घनश्याम भुसाल, सचिव सावित्राकुमारी भुसाललगायत सहभागी थिए। करिव एक घन्टा भेटघाट भएको नेताहरूबीच समसामयिक राजनीतिका विषयमा अनौपचारिक कुराकानी र विगतका कतिपय घटनाहरूको स्मरण गरिएको थियो।

छात्रवृत्तिको विवरण जेठ पहिलो साता
उपलब्ध गराउन महानगरको आग्रह

काठमाडौँ/मस- काठमाडौँ

महानगरपालिकाले संस्थागत विद्यालयलाई लक्षित वर्गका विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी विवरण आगामी जेठ पहिलो सातासम्ममा उपलब्ध गराउन आग्रह गरेको छ।

सम्बन्धित विद्यार्थी र अभिभावकबाट आवेदन लिन, छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको नामावली सूचना पाटीमा टाँस गर्नेलगायत विवरण आगामी जेठ पहिलो हप्ताभित्र कामपाको शिक्षा विभागमा उपलब्ध गराउन अनुरोध गरिएको कामपा शिक्षा विभागका शिक्षा अधिकृत नेत्रनारायण पौडेलले जानकारी दिए। उनका अनुसार त्यसका लागि सबै संस्थागत विद्यालयलाई परिपत्र गर्दै जेहेन्द्रा, विपन्न, असहाय तथा गरिब, अपाङ्गता भएका, महिला, दलित, जनजाति, द्वन्द्व पीडित र सहिदका परिवारलाई समावेशी आधारमा छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन भनिएको हो।

छात्रवृत्तिसम्बन्धी व्यवस्थाबमोजिम विवरण पेस नगरेमा काठमाडौँ महानगरपालिका शिक्षा ऐन, २०७५ को दफा ५६ र ५७ बमोजिम विद्यालयलाई प्रदान गरिएको अनुमति वा स्वीकृति रद्द गर्नेसहित कानुनबमोजिम आवश्यक कानुनी कारवाही गरिने

विभागले जनाएको छ।

छात्रवृत्ति प्रदान कार्यलाई पारदर्शी र प्रणालीमा आधारित बनाउन अघिल्ला शैक्षिक सत्रहरूमा जस्तै यस वर्ष पनि विद्यालयहरूले शैक्षिक सत्र २०८२ मा कक्षा १० सम्मका विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराउने छात्रवृत्तिको विवरण उपलब्ध गराउनेसम्बन्धी जानकारी गराइसकेको छैन, उनले भने।

शैक्षिक सत्र २०८० मा कक्षा १ देखि १० सम्म अध्ययन गर्ने करिव १३ हजार विद्यार्थीले र शैक्षिक सत्र २०८१ मा करिव १९ हजार विद्यार्थीले छात्रवृत्ति प्राप्त गरेका कामपाले जनाएको छ।

पाँच सयभन्दा कम विद्यार्थी भएका विद्यालयले १० प्रतिशत, पाँच सयदेखि आठ सयसम्म विद्यार्थी भएका विद्यालयले १२ प्रतिशत र आठ सयभन्दा बढी

विद्यार्थी भएका विद्यालयले १५ प्रतिशत छात्रवृत्ति दिनुपर्ने विद्यमान कानुनी प्रावधान रहेको विभागका शिक्षा अधिकृत पौडेलले जानकारी दिए।

उनका अनुसार शिक्षा ऐन, २०२८ को दफा १६ अ (१) मा ‘संस्थागत विद्यालयले विद्यालयमा भर्ना भएका कूल विद्यार्थी संख्याको कम्तीमा १० प्रतिशत नघट्ने गरी विपन्न, अपाङ्ग, महिला, दलित वा जनजाति समुदायका विद्यार्थीलाई निःशुल्क छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने पनि कानुनी व्यवस्था छ।

यसैबमोजिम कामपाले जारी गरेको शिक्षा ऐन, २०७५ को दफा ५१ (१) मा संस्थागत विद्यालयले विद्यालयमा भर्ना भएका कूल विद्यार्थी संख्याको कम्तीमा १० प्रतिशत ना घट्ने गरी तोकिएबमोजिम छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ।

सम्पादकीय

राज्य संरचनाकै गम्भीर त्रुटि

नागरिक उन्मुक्ति पार्टी (नाउपा)का संरक्षक रेशमलाल चौधरीले अनाहकमा साढे ४ घण्टा कारागार बस्नुपरेको घटनाले राज्य संरचनाप्रति गम्भीर प्रश्न उठेको छ । आमनागरिकले यो प्रकरणमा सर्वोच्च अदालतको संरचना, नेपाल प्रहरीको संयन्त्र र सरकारकै नेतृत्व क्षमतामाथि प्रश्न उठाएका छन् । नाउपा र यो पार्टीसँग एकताको तयारी गरेको जनमत पार्टीका नेताहरूले त सरकारको नियतमाथि नै प्रश्न उठाएका छन् । उनीहरूले पार्टी एकता बिथोल्न रेशमलाल चौधरीलाई पक्राउ गरिएको टिप्पणी गरेका छन् । हुन पनि बुधबार रेशमलाल चौधरी पक्राउ परेका थिएनन् भने नाउपा र जनमत पार्टीबीच एकता घोषणा भइसकेको हुने थियो । तर, एकताको औपचारिक घोषणाका निम्ति प्रज्ञा भवन कमलादी पुगेका रेशमलाई प्रहरीले पक्राउ गरेर डिल्लीबजार कारागार लगियो । रेशमको पक्राउप्रति नाउपा र जनमत पार्टीका नेताहरू मात्र चकित भएनन्, सर्वोच्च प्रशासन, प्रहरी नेतृत्व र गृह प्रशासनसमेत चकित बने किनकि रेशमलाई पक्राउ पर्नेगरी कुनै सुनुवाइ सर्वोच्चमा भएकै थिएन । तर, राष्ट्रपतिबाट आममाफी भइसकेको टीकापुर घटनामै रेशमलाई पक्राउ गरिनुपर्ने बेहोराको पत्र प्रहरीसम्म पुग्यो । अदालतको पत्र पाएपछि प्रहरीले पनि थप सोधपुछ नगरीकन रेशमलाई पक्राउ गरी कारागार लग्यो, जबकि अदालतको पत्र नै नक्कली थियो । सर्वोच्चका शाखा अधिकृत महिमानसिंह बिष्टले नक्कली पत्र तयार पारेर प्रहरीलाई थमाएका थिए । उक्त पत्रमा थप सोधपुछ नगरी र प्रष्टता नखोजी रेशमलाल चौधरीलाई पक्राउ गरियो ।

सर्वोच्चका एक अधिकारीको सनकका कारण अनाहकमा पक्राउ परेका रेशमलाल चौधरीलाई थुनामुक्त गर्न राज्य संयन्त्रलाई साढे ४ घण्टा लाग्यो । यो साढे ४ घण्टामा अनेक आँकलन भए, अविश्वास भयो । सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा त राज्य संरचनाको कमजोरी उदांगो बन्यो । कुनै एउटा कर्मचारीले चाँडैवा कुन हदसम्मको दुरुपयोग हुने रहेछ भन्ने प्रस्ट भयो । कतिपय आमसाधारणले गरेका टिप्पणीले यो घटनाको वास्तविकतालाई व्याख्या गर्न सकिन्छ । उनीहरूले भनेका छन्, 'यदि मृत्यु दण्डको कानुनी व्यवस्था देशमा थियो भने के हुने रहेछ ! धनन् ! त्यस्तो व्यवस्था छैन ।' पक्कै पनि यो टिप्पणीलाई राज्य संचालकहरूले ध्यान दिन जरुरी छ । किनकि कुनैपनि नागरिकलाई जेल पठाउने जस्तो कुरालाई हलुका रूपमा लिन हुन्न । रेशमलाई थुन्न नक्कली पत्र पठाउने अधिकृत पक्राउ परेका छन्, रेशम छुटेका छन् । तर, यो कमजोरीलाई सर्वोच्च अदालत, प्रहरी प्रशासन र सरकारले गम्भीर पाठका रूपमा लिन जरुरी छ ।

सामाजिक सञ्जाल

कृष्ण शिमेरे

वैदेशिक ऋण वा सहयोगमा संचालित कुनै पनि सडक, सिँचाइ, एयरपोर्ट वा अन्य परियोजनामा सही सम्भाव्यता अध्ययन, व्यवस्थापकीय योजना र कस्ट बेनिफिट विवेचना हुँदैन । लहड र खानपिनका आधारमा योजना बन्छन् अनि पटक-पटक कस्ट डेभिएसन गरी । पोखरा र भैरहवा एयरपोर्ट त मुख्य नमुना ।

३ तले घरमा बस्नेलाई ४ हजार भत्ता चाँहिँदैन बरु गरिबलाई ८ हजार बनाइदिउँ । धनराज गुरुङको यो भनाइप्रति मेरो पूर्ण समर्थन छ । म त भन्नु के भन्छु भने, हाम्रो जस्तो अर्थतन्त्र भएको देशमा घरको तलाभन्दा परिवारको आर्थिक स्थिति हेरेर सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिँदा बढी न्यायसंगत होला ।

सरोज कोइराला

राजनीतिप्रति घृणा फैलाउंदा न देशको भलो हुन्छ, न नागरिकको । तर, विप्रेको छ भने सपानुपछि । सपानै कसले ? जसलाई जनताले पत्याएका छन्, तिनले । त्यो कसरी थाहा पाउने ? निर्वाचनमा पार्टीले पाएको मतले र देशभर सगठनको फैलावट एवं सदस्य संख्याले । राजनीतिलाई घृणा होइन, सुधार गर्ने हो ।

निलान्बर आचार्य

नेपाली जनता बहदो रूपमा व्यवस्था परिवर्तनको पक्षमा उभिन थालेपछि १ जना पूर्वप्रधानमन्त्री भारत गएर सा'बहरूको घरघर चढाई हारगुहार गरेछन् । राज्य र मिडियाको परिभाषामा जेसुकै भए पनि जनताको नजरमा खास राज्यविरुद्धको कसुर त यस्ता कृत्य पो ठहरिँदै छ ।

शरदराज पाठक

सन्दर्भ : अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस

मजदुर अधिकार : व्यवहार र कानुन

नेपालमा मजदुर अधिकार सुनिश्चिताको विषय एक जटिल चुनौतीका रूपमा रहेको छ । यसलाई सठभेद्यन गर्न सरकार, रोजगारदाता, ट्रेड युनियन र नागरिक समाज सबैले हातेमालो गरेर अगाडि बढ्नुपर्ने आवश्यकता छ...

ईश्वर बुढाथोकी

गर्ने, श्रमिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याउने र वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित बनाउने उद्देश्यले विभिन्न नीति तथा कार्यक्रमहरू संचालन गरिएका छन् । तर, यी प्रयासहरू पर्याप्त हुन सकेका छैनन् र कार्यान्वयनको तथमा अझै धेरै सुधार गर्न आवश्यक छ ।

मजदुर अधिकारको पूर्ण कार्यान्वयनका लागि सरकार, रोजगारदाता, ट्रेड युनियन र नागरिक समाज सबैको सक्रिय भूमिका आवश्यक छ । सरकारले श्रम कानुनको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्नुपर्छ र अनौपचारिक क्षेत्रका श्रमिकहरूलाई पनि सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याउनुपर्छ । रोजगारदाताहरूले श्रमिकहरूलाई उचित पारिश्रमिक, सुरक्षित कार्य वातावरण र अन्य सुविधा प्रदान गर्नुपर्छ । ट्रेड युनियनहरूले श्रमिकहरूलाई संगठित गर्दै उनीहरूको हक अधिकारको लागि वकालत गर्नुपर्छ । नागरिक समाजले श्रमिक अधिकारका मुद्दाहरूमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न र सरकारलाई जवाफदेही बनाउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्नुपर्छ ।

नेपालमा संवैधानिक र कानुनी रूपमा मजदुर अधिकारलाई महत्त्वपूर्ण स्थान दिइएको भए पनि यसको वास्तविक कार्यान्वयन अझै पनि चुनौतीपूर्ण छ । विभिन्न क्षेत्रका श्रमिकहरूले अझै पनि आधारभूत अधिकारबाट वञ्चित हुनुपरेको अवस्था छ । यस स्थितिलाई सुधार

इतिहासमा आज

१ मे १९९७ मा लेबर पार्टीले १९९७ को आमचुनाव जितेको थियो, जुन चुनावपछि टोनी ब्लेयर प्रधानमन्त्रीमा निर्वाचित भएका थिए ।

१ मे १९९९ मा बेपता भएको ७५ वर्षपछि बेलायती पर्वतारोही जर्ज म्यालेरीको शव सगरमाथामा फेला परेको थियो ।

१ मे २००४ मा साइप्रस, चेक गणराज्य, हस्टोनिया, हंगेरी, लात्भिया, लिथुआनिया, माल्टा, पोल्यान्ड, स्लोभाकिया र स्लोभेनिया युरोपेली संघमा सामेल भएका थिए, जसको खुशियाली डब्लिनमा आयरिस राष्ट्रपतिको निवासमा मनाइएको थियो ।

१ मे २००९ मा स्विडेनमा समलिंगी विवाहलाई वैधानिकता दिइएको छ ।

श्रमजीवीप्रति कहिले हुने उदार ?

श्रमिक वर्गमाथिको शोषण नेपाली समाजको गहिरो र जटिल समस्या हो, जुन दशकौंदेखि विभिन्न रूप र स्तरमा रहँदै आएको छ । विकासका नाममा हुने औद्योगिकीकरण, शहरीकरण र आधुनिकीकरणका प्रक्रियाले मजदुरको श्रमलाई प्रयोग गरे पनि तिनीहरूको जीवनस्तर उक्साउनेतर्फ कहिल्यै गम्भीर ध्यान दिइएको देखिँदैन ।

श्रमिकहरू उत्पादनका मेरुदण्ड हुन् तर तिनै श्रमिकहरू न्यूनतम पारिश्रमिक, असुरक्षित कार्यस्थल र सामाजिक सुरक्षा जस्ता आधारभूत अधिकारबाट वञ्चित छन् । श्रमिक वर्गलाई केवल श्रम दिने मेसिनभै व्यवहार गरिन्छ, जसले उनीहरूलाई काम गर्ने क्षमताअनुसार मात्र मूल्यांकन गर्छ तर मानिसको रूपमा सम्मान गदैन ।

नेपालमा कृषिमा आधारित पारम्परिक श्रमिकदेखि लिएर निर्माण, गार्मेन्ट, यातायात, घरेलु कामदार र वैदेशिक रोजगारमा जाने श्रमिकहरू सबै शोषणको चपेटामा परेका छन् । घरभित्र काम गर्ने घरेलु श्रमिकहरू प्रायः महिला र किशोरी हुन्छन्, जो पारिश्रमिक नपाउने, मानसिक र यौन दुर्यवहार सहन बाध्य हुने अवस्था सामान्य जस्तै देखिन्छ । यस्ता श्रमिकहरूको आवाज समाजमा दबिन्छ किनभने उनीहरूको प्रतिनिधित्व गर्ने संस्था, पहुँच वा चेतना अभाव हुन्छ । वैदेशिक रोजगारीमा गएका

श्रमिकहरू त अझ दुःखद अवस्था भोगिरहेका हुन्छन् । उनीहरू महँगो खर्चमा दलालमाफत विदेश पुग्छन्, त्यहाँ पुगेपछि सम्झौताको विपरीत काम गर्न बाध्य हुन्छन् । तलब नपाउने, छुट्टी नपाउने, बीमा नहुने, दुर्घटना हुँदा उपचार नपाउने अवस्थामा आइपुग्छ । यति हुँदा पनि देशभित्र उनीहरूको योगदानलाई सम्मान गर्नुको सट्टा उनीहरूलाई 'कामदार' मात्र ठानिन्छ ।

श्रमिक शोषण पारिश्रमिकमा सीमित छैन, यो सामाजिक र संरचनागत रूपमा संस्थागत भइसकेको छ । श्रमिक वर्गका सन्तानहरूलाई राम्रो शिक्षा पाउने अवसर कम हुन्छ, स्वास्थ्य सेवा पहुँचवाहिर हुन्छ र उनीहरूको सामाजिक उन्नति रोकिएको छ । श्रमिकहरूको यो अवस्था पुँजीवादको चरम उदाहरण हो, जहाँ मुद्दीभर मालिकहरूले श्रमिकको पसिना र पीडापार्थि महल खडा गर्छन् तर श्रमिकहरू भ्रुपडीमै जीवन गुजार्न बाध्य छन् ।

अभ्र, श्रमिक युनियन गठन गर्ने, आफ्ना हक अधिकारका लागि बोल्ने प्रयास गर्दा उनीहरूलाई जागिरबाट हटाइने, धम्की दिने, कालो सूचीमा राख्नेजस्ता हर्कत पनि भइरहन्छन् ।

श्रमिकमाथिको शोषण अन्त्य गर्न राज्य, समाज र श्रमिक हत्यर्ने भूमिका खेल्न आवश्यक छ । राज्यले श्रम ऐनलाई कार्यान्वयनमा कडाइ गर्नुपर्छ, श्रमिकहरूका लागि न्यूनतम पारिश्रमिक, कार्यस्थल

सुरक्षा, बीमा र अवकाश सुविधा सुनिश्चित गर्नुपर्छ । त्यस्तै, वैदेशिक रोजगारका क्षेत्रमा दलालको नियन्त्रण हटाएर पारदर्शी प्रणाली विकास गर्न आवश्यक छ ।

समाजले पनि श्रमलाई सम्मान गर्ने संस्कार विकास गर्नुपर्छ । कुनै पनि श्रम ठूलो-सानो हुँदैन भन्ने चेतना फैलाउनुपर्छ । श्रमिक वर्गलाई तल्लो स्तरको भनेर हेप्ने संस्कार हटाउनु आवश्यक छ ।

श्रमिक स्वयं पनि सचेत, संगठित र एकताबद्ध भएर आफ्नो अधिकारका लागि फौज तयार हुनुपर्छ । आत्मबल र एकता नै उनीहरूको सबल अस्त्र हुन सक्छ ।

श्रमिक वर्गमाथिको शोषणको अन्त्य आर्थिक सुधारले मात्र सम्भव हुँदैन, यसका लागि मानसिक, सामाजिक र राजनीतिक रूपान्तरण आवश्यक छ । जबसम्म श्रमिकलाई मानवअधिकारका दृष्टिकोणबाट हेर्ने अभ्यास हुँदैन, तबसम्म देशले गरेको विकास उच्च वर्गका लागि मात्र हुने छ ।

श्रमिकहरूलाई मात्र होइन, श्रमलाई पनि सम्मान गरिन्छ भन्ने चेतना व्यापक रूपमा फैल्नु आवश्यक छ । श्रमिकको शोषण अन्त्य हुनु भनेको सामाजिक न्याय स्थापनाको वाटो खोल्नु हो, जसले समावेशी र समाानतामूलक समाज निर्माणतर्फ डोहोर्‍याउँछ । त्यसैले, अब पनि समयमै नचिनिने हो भने, सामाजिक असमानता अझ गहिँरिँदै जान्छ र त्यसको परिणाम सम्पूर्ण समाजले भोग्नुपर्ने छ ।

सानिमा बैंक
www.sanimabank.com

'अलकापुरी, नक्साल, काठमाण्डौ, नेपाल फोन: +९७७-१-५९७००३३, फ्याक्स: +९७७-१-४४२८९६९, ईमेल: sanima@sanimabank.com

